

Матолич Ірина

студентка

Західноукраїнський національний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОЦІНКИ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Організація та методика оцінки в системі бухгалтерського обліку і контролю в сучасних умовах гіпердинамічної глобальної конкуренції набуває особливої актуалізації. Ґрунтовність значення оцінки у сучасній системі бухгалтерського обліку стає очевидною при проведенні аналізу Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності і комплексу Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Термін "оцінка" в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [2] і Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку використовується у значенні поняття принципу бухгалтерського обліку, сутності активів та критеріїв визнання активів, зобов'язань, доходів та витрат, змісту облікової політики, а також фігурує у формулюванні двох принципів бухгалтерського обліку.

Найбільш поширеним є підхід до тлумачення оцінки як процесу вимірювання вартості об'єктів бухгалтерського обліку і процесу створення якісних характеристик облікової інформації. Його втілено у двох принципах фінансової звітності, сформульованих у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [2] та в НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [3].

Означеними принципами є: 1) історичної (фактичної) собівартості; 2) обачності. При цьому принцип історичної (фактичної) собівартості визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання; принцип обачності передбачає, що в бухгалтерському обліку повинні застосовуватися методи оцінки, які запобігають заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [2] визначає, що пріоритетною є оцінка активів за їх історичною собівартістю. Міжнародні стандарти фінансової звітності [4] крім цього дозволяють й оцінку за поточною вартістю.

Інституційною основою удосконалення організації та методики оцінки в системі бухгалтерського обліку, яка оптимізуватиме взаємодію об'єктів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства з орієнтацією на перспективу, Бруханський Р. Ф. пропонує застосовувати бухгалтерський інжиніринг, який є концепцією розробки та впровадження облікових інформаційних систем, що побудований на основі використання інжинірингової архітектури – набору інжинірингових інструментів, які стосуються всіх стадій облікового процесу і містять облікові агрегати, структурований план рахунків, коригуючі, інжинірингові, стратегічні та гіпотетичні бухгалтерські записи, похідні балансові звіти тощо [1, с. 27].

Розмежування зовнішніх та внутрішніх джерел інформації про зміну корисності активів є важливим з позиції аналізу на предмет доцільності процедури її перегляду. Фактично всі зовнішні джерела за базу оцінки справедливої вартості подають ринкову вартість, в той час як внутрішні – бази оцінки, відмінні від ринкової вартості.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р.Ф. Аналіз підходів до побудови моделей бухгалтерського інжинірингу. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2014. № 3. С. 27-34.

2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

4. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text.